

WPŁYW TERMINU ODSADZANIA KRÓLIKÓW NA ICH UŻYTKOWOŚĆ MIĘSNĄ

Maria Bednarz, Anna Prokop

Instytut Produkcji Drobiarskiej, SGGW-AR, Warszawa

Zakład Hodowli i Użytkowania Zwierząt Futerkowych i drobnego Inwentarza

WSTĘP

Ważnym problemem hodowlanym jest ustalenie właściwego terminu odsadzania młodych królików od samicy. Termin ten jest uzależniony od możliwości zapewnienia króliczynom właściwych warunków środowiskowych, zwłaszcza żywienia, a także wynika z przyjętego przez hodowcę terminarza kryć. W fermach przemysłowych, gdzie króliki żywione są pełnoporcjowymi mieszankami granulowanymi, odsadzanie stosuje się w wieku 28-35 dni. Natomiast w chowie tradycyjnym najczęściej odsadza się młode w wieku 6-8 tygodni. Problemem tym zajmowało się wielu badaczy, nie zawsze uzyskując jednoznaczne wyniki. Chen i wsp. [2] odłączali króliki rasy białej nowozelandzkiej w trzech terminach 4, 6, 8 tygodni, a uboju dokonywali w wieku 8, 12, 16 tygodni. Wyniki wykazały, że najbardziej ekonomiczne jest odsadzanie młodych w wieku 4 tygodni, a ubój 8-tygodniowych. Podobnie Raimondi i Auxilla [7] odsadzali mieszańce rasy srebrzystej francuskiej z płowymi burgundzkimi 28- i 42-dniowe. Stwierdzono, że odłączanie królików w wieku 28 dni nie wpływa ujemnie na ich masę ubojową w wieku 90 dni oraz wykorzystanie paszy. Odmienne wyniki uzyskała Trojan i wsp. [9]. Osobniki odsadzone w wieku 3 tygodni uzyskiwały masę 2,5 kg później niż odsadzone po 6 tygodniach. Wystąpiła wysoka śmiertelność wczesnie odsadzonych królików.

MATERIAŁ I METODY

Materiał doświadczalny stanowiły króliki rasy białej nowozelandzkiej /łącznie 60 sztuk/ odsadzone od samicy grupa I - w wieku 4 tygodni, grupa II - w wieku 6 tygodni. Stosowano ży-

wienie ad libitum granulowaną mieszanką przemysłową o zawartości białka 18% i energii metabolicznej 10525,6152 J. Podawano również siano igłowe i wodę do picia. Króliki ubito w wieku 10 tygodni, a następnie wykonano analizę rzeźną i dysekcję. Stosowano podział tuszki na 3 podstawowe wyręby wg metody Portsmouth'a [6]. Wydajność rzeźną obliczano ze stosunku masy tuszki /bez głowy/ z podrobami do masy przed ubojem. Do odpadów zaliczano również skórę. Uzyskane wyniki opracowano statystycznie. Obliczano podstawowe parametry statystycznie, współczynnik regresji i korelacji między masą ciała przed ubojem a wydajnością rzeźną oraz wykonano dwuczynnikową analizę wariancji, Ruszczyc [8].

WYNIKI I DYSKUSJA

Uzyskane wybrane wyniki analizy rzeźnej i dysekcji przedstawiono w tabelach 1 i 2. Stwierdzono występowanie różnicy między grupami doświadczalnymi w masie 70-dniowych królików, jednak analiza wariancji nie wykazała różnic statystycznie istotnych. Wątroba stanowiła średnio dla obu płci w grupie I - 3,29, w II - 3,31%, przy bardzo wysokim współczynniku zmienności. Udział odpadów był wysoki /44,5 i 45,2%/ , gdyż zgodnie z założeniami metodyki do odpadów zaliczano skórę /11,9 i 12,8%/. Natomiast wydajność rzeźna wynosiła 52,5% u królików odsadzanych po 4 tygodniach i 51,8% odłączanie w wieku 6 tygodni /różnice statystycznie nieistotne/. Podobne wyniki podają Bednarz i Frindt [1], Dobosz [3], Kawińska i Niedźwiadek [4]. Procentowy udział wyrębów w tuszce był jednakowy i wynosił przed: grupa I - 38,8%, grupa II - 38,7%, comber odpowiednio 23,5 i 23,7%, zad 37,7 i 37,6%. Dysekcja szczegółowa wykazała, biorąc pod uwagę łącznie samce i samice, jednakową zawartość mięsa w tuszce /80,5 i 80,4%/. Była ona jednak wyższa u samic w grupie I o 4,76% i w II o 2,28%. Duże zróżnicowanie pomiędzy grupami nastąpiło w zawartości tłuszczu w tuszce /różnice statystycznie istotne/. Króliki odsadzone w późniejszym terminie wykazały większe otluszczenie. Współczynniki regresji między masą przed ubojem a wydajnością rzeźną były nieistotne i wynosiły: w grupie I - $b = 0,0104$, w II - $b = 0,0961$, zaś współczynniki korelacji potwierdziły zależność wydajności rzeźnej od masy. W grupie I - $r = 0,716$, w II - $r = 0,403$. Wysokie współczynniki korelacji /0,7 - 0,8/ uzyskali dla tej zależności Niedźwiadek [5] i Dobosz [3].

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Nie stwierdzono statystycznie istotnych różnic w masie ciała 10-tygodniowych królików rasy białej nowozelandzkiej, odsadzanych od samicy w wieku 4 i 6 tygodni.
2. Uzyskane wydajności rzeźne były zbliżone w obu grupach i nie wykazały różnic statystycznie istotnych.

Tabela 1

Parametry statystyczne cech rzeźnych królików rasy białej nowozelandzkiej

Masa, g	Grupa I				Grupa II			
	♂		♀		♂		♀	
	$\bar{x}$	v	$\bar{x}$	v	$\bar{x}$	v	$\bar{x}$	v
Przed ubojem	1939,28	9,55	1855,00	7,56	2087,86	9,34	2010,00	9,63
Tuszka bez podrobów	918,57	12,03	868,75	10,30	992,14	11,72	939,38	12,23
Tuszka z podrobami	1019,29	11,56	965,00	9,62	1093,57	11,57	1040,00	12,29
Wątroba	65,00	14,78	60,00	40,48	67,50	11,90	68,13	20,21
Skóra	230,72	13,65	219,37	12,62	258,57	11,03	263,75	10,16
Ciepady	857,86	8,78	832,50	6,63	937,86	8,33	913,75	8,24

Grupa I - króliki odsadzone w wieku 4 tygodni.

Grupa II - króliki odsadzone w wieku 6 tygodni.

Tabela 2

Procentowy udział wyrębów w tuszce oraz mięsa, kości i tłuszczu

Wyręby	Grupa I		Grupa II	
	♂	♀	♂	♀
Przód	39,04	38,56	38,45	38,86
mięso	75,08	78,45	76,66	77,59
kości	17,63	18,75	15,15	17,75
tłuszcz	2,01	2,15	3,36	5,70
Comber	23,41	23,60	23,90	23,55
mięso	82,05	87,15	82,82	85,51
kości	6,70	7,00	9,61	8,86
tłuszcz	3,62	3,90	5,90	7,95
Zad	37,56	37,78	37,65	37,59
mięso	78,49	84,72	79,45	82,92
kości	14,96	16,46	13,60	15,29
tłuszcz	1,28	0,85	0,86	2,72
Tuszka				
$\bar{x}$ mięso	78,12	82,88	79,18	81,46
$\bar{x}$ kości	14,07	15,10	13,63	14,73
$\bar{x}$ tłuszcz	2,13	2,12	3,02	5,11

3. Potwierdzono występowanie zależności wydajności rzeźnej od masy ciała.

4. Odsadzanie królików badanej rasy w wieku 4 tygodni jest możliwe i celowe, pod warunkiem zapewnienia właściwych warunków środowiskowych /zwłaszcza żywienia/.

5. Doświadczalne króliki spełniły warunki, jakie stawia się młodym królikom rzeźnym /masa ciała, wydajność rzeźna, udział mięsa w tuszce/.

LITERATURA

1. Bednarz M., Frindt A.: Roczn. Nauk Roln. 1975, Seria B, t.97, z.2, 65-75.
2. Chen C.P. i in.: J. Anim. Sci. 1978, Vol. 46, Nr III, 573-577.
3. Dobosz K.: Analiza tempa wzrostu i ocena użytkowości mięsnej 70-dniowych i 100-dniowych królików rasy białej nowozelandzkiej. Praca dyplomowa SGGW-AR. Wydział Zootechniczny, Warszawa, 1981.
4. Kawińska J., Niedźwiadek S.: Nowe Rolnictwo. 1975, nr 1, 20-21.
5. Niedźwiadek S.: Ocena wartości rzeźnej i jej zastosowanie w selekcji królików. Rozprawy habilitacyjne. Kraków 1978.

6. Portsmouth J.I.: Commercial rabbit meat production. Iliffe Books Ltd., London, 1962.
7. Raimondi N., Auxilla M.T.: Ann. Ist. Sper. Zoot. Roma, 1974, Vol. 7 Nr 1, 97-112.
8. Ruszczyc Z.: Metodyka doświadczeń zootechnicznych. PWRiL Warszawa 1978.
9. Trojan V., Ružickova N., Rubin Z.: Sb. Vys. Šk. Praha Rada B 77 část. 1, 81-91.

М.Беднаж, А.Прокоп

ВЛИЯНИЕ СРОКА ОТЪЕМА КРОЛИКОВ НА ИХ МЯСНУЮ ПРОДУКТИВНОСТЬ

Р е з ю м е

Опытный материал составляли кролики в 70-дневном возрасте, белой новозеландской породы, отнятые в 4-недельном /I-ая группа/ и 6-недельном /II-ая группа/ возрасте.

Проводились послеубойный анализ и диссекция кроликов. Были получены следующие результаты: вес тела /средний для обоих полов/ в I-ой группе - 1894 г, во II-ой группе - 2010 г. Не установлено статистически существенных различий между группами и полами. Убойный выход был сходным в обеих группах /52,48% и 51,85% /, равно как и процентное участие трех основных отборов, а также содержание мяса и костей в тушке. Кролики II-ой группы характеризовались более сильным ожирением, особенно почечной и передней части тушки.

M. Bednarz, A. Prokop

THE INFLUENCE OF WEANING TIME OF RABBITS ON THEIR SLAUGHTER UTILITY

Summary

The two groups of 70-day old White New Zealand rabbits were used to experiment. The I group was weaned at 4 week of age, the II group - at 6 week of age. The results of slaughter analysis and dissection of estimated rabbits were as follows: body weight /both sexes average/ in group - 1894 g, group II - 2010 g. The differences between groups and sexes were not significant. Carcass yield was similar in two groups /52,48% and 51,89%/ as the basis cuts, meat and bone percentage in carcass. However carcasses of rabbits from II group were characterized by more fat /especially of saddle and fore quartess/.